
DE ZEEPISSEBED *JANIOPSIS BREVIREMIS* SARS, 1899 AUTOCHTOON IN NEDERLAND – MARCO FAASSE

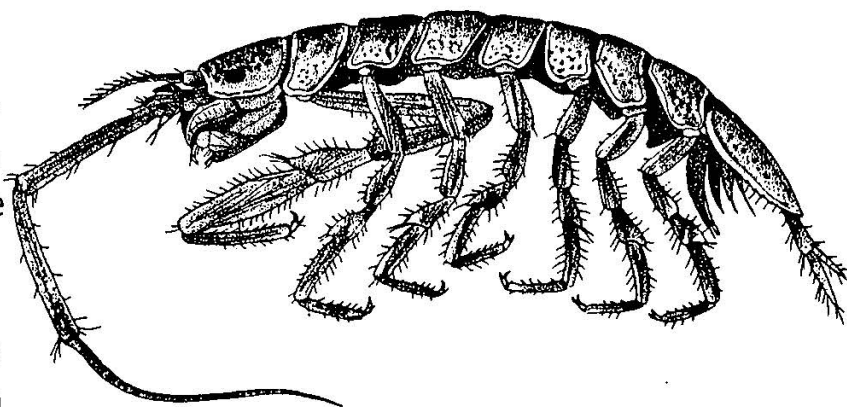
Inleiding

De zeepissebed *Janiopsis breviremis* is een soort uit de familie Janiridae, waartoe onder andere de geslachten *Janira* en *Jaera* behoren. *J. breviremis* is een kleine zeepissebed van maximaal 6 mm lang. Deze soort is in het verleden op aangespoeld riemwier op het strand gevonden bij Huisduinen, Noordwijk en Scheveningen (Holthuis, 1956). Autochtoon is ze met zekerheid bekend van Noorwegen, Skagerrak, Kattegat, Noordzee, Ierse Zee en zuidwest Ierland (Naylor, 1972). Op de Nederlandse kust was deze zeepissebed tot nog toe niet autochtoon aangetroffen. In het buitenland lijkt ze vooral onder de getijzone voor te komen, tussen allerlei ongewervelden en op de onderste delen van grote bruinwieren als riemwier en *Laminaria*-soorten (Holthuis, 1956; Naylor, 1972).

Nieuwe waarnemingen

J. breviremis werd aangetroffen op een ponton aan de noordzijde van de Vluchthaven op Neeltje Jans. De Vluchthaven is gelegen aan de zeezijde van Neeltje Jans, iets ten zuiden van het Topshuis.

Het ponton is erg hoog, zodat de begroeiing nauwelijks *in situ* te bekijken is. Deze bestaat uit verscheidene soorten wieren, hydroïdpoliepen, tweekleppigen, mosdiertjes en zakpijpen. Het materiaal werd verzameld met behulp van een schraapnet. Op 17/08/00 werd 1 exemplaar verzameld, op 19/08/00 9 exemplaren.

Figuur 1: *J. breviremis* (uit Huwae, 1977).

Determinatie

Met het blote oog gezien lijken de exemplaren van *J. breviremis* van Neeltje Jans op kleurloos uitgevallen witkoppissebedden (*Jaera* spp.). Ze zijn kleurloos met wat kleine donkere vlekjes en de inwendige organen, voornamelijk

groen, zijn door de lichaamswand zichtbaar. Aan de voorrand van de kop is een lichtgekleurde band aanwezig, maar deze is niet zo geprononceerd als bij de witkoppissebedden. Andere verschilpunten die met het blote oog opvallen zijn de lange antennen en de snellere voortbeweging van *J. breviremis*. Voor definitieve determinatie met behulp van een binoculair wordt verwezen naar Holthuis (1956), Naylor (1972) en Huwae (1977). *J. breviremis* is met behulp van een binoculair gemakkelijk te onderscheiden van *Jaera*-soorten. De verschillen tussen *J. breviremis* en *Janira maculosa* zijn niet allemaal even duidelijk. Het gemakkelijkst kunnen deze twee soorten onderscheiden worden aan de hand van het aantal leden van de antennulae (kleine antennen) en de vorm van het preoperculum bij de mannetjes. *Janira maculosa* is in Nederland alleen met zekerheid bekend van aangespoeld materiaal (Holthuis, 1956). Deze soort kan groter worden (10 mm) en is vaak donkerder (egaal bruin) dan *Janiropsis breviremis*.

Literatuur

- HOLTHUIS, L.B., 1956. Isopoda en Tanaidacea (K V). *Fauna van Nederland*, afl. XVI. Sijthoff, Leiden, 280 pp.
- HUWAE, P.H.M., 1977. De isopoden van de Nederlandse kust. *Wetenschappelijke Mededelingen KNNV* nr. 118. KNNV, Hoogwoud, 44 pp.
- NAYLOR, E., 1972. British marine isopods. *Synopses of the British fauna (new series)* nr. 3. Academic Press, London, 86 pp.

Summary

The first autochthonous records of the marine isopod *Janiropsis breviremis* in the Netherlands are described. The isopod was collected from a float in a harbour on the isle of Neeltje Jans, in the southwestern part of the Netherlands. This harbour has a direct connection with the North Sea. In the past *J. breviremis* has been found several times cast ashore the coast of the Netherlands.

adres van de schrijver:
 Schorerstraat 14
 4341 GN Arnemuiden
 mafaasse@hetnet.nl